

„Danstereu“

Halvgenlig Nyebe- og Ophs- ningsblad for det danske Folk i Amerika, udgivet af DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

„Danstereu“ udkommer hver Tirsdag og Fredag. Pris pr. Aargang. De forenede Stater \$1.50. Ubladet \$2.00.

Bestilling, Betaling, Adreksionsandring og andet angaaende Bladet adreseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

Redaktør: A. M. Andersen. Alle Bidrag til „Danstereu“'s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret: A. M. Andersen, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man skrive til det næstliggende Kontor. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danstereu“'s Kontor.

Naar Paasene henvender sig til Folk, der opretter i Bladet, enten for at se hos dem eller for at faa Oplysning om det averterende, bedes de altid omtale, at de faa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Kette Ise. I Stykket „Triste Stæbner“ i Nr. 34 skulde et Sted have staaet saaledes: „men faa til Gengæld tunge-nem“ etc. P. B. A.

Vi begynder i dette Nummer en Spalte med staaende Overskrift: „Det, der bestaar“, hvilken Spalte vi agter at fortsætte i hver Fredags-udgave med Betragtninger over et Guds-Ord. Vi indbyder med det samme hvem som helst af vore Prædiker og andre, der kan føre Pen, og som har lyst, til at give Bidrag til denne Spalte.

Overfor den Paastand, at de teologiske Retninger i Norge skal være ved at bryde sig sammen og snart vilde falde i Armene paa hinanden, hævede Prof. Sverdrup ifl. „Aftenposten“ som den nøgne Sandhed, at Forholdet mellem liberal og konservativ Teologi nu er langt mere spændt end i Professorjagens Dage. Han paastaar, at var Prof. Ordning fremkommet med lige Udtalelser for sin Udmærkelse som efter, saa havde Professorjagten utvivlsomt faaet et andet Udfald. „De troende Skrifte ser den Færd der truer vor Kirke fra den moderne Teologis Side, og de vil derfor ogsaa kæmpe den til det yderste.“

Lutheranere af forskellige Nationaliteter holdt iflg. „Reform“ i Begyndelsen af Maaen en større Missionskonference i Minneapolis, Minn. Sædepladserne var Prof. J. R. Kildahl, Northfield College, og Prof. C. W. Foy ved Augustana College. Prof. Kildahl sagde, at dette var den bedste Tidspunkt for Missionsarbejde, og aldrig havde der været budt saa gode Anledninger for virksomt Arbejde som nu. Han talte bl.a. om dem, som havde ofret sig for Missionsarbejde i Sædningeland, og for det store Arbejde de havde udført. Prof. J. F. Weyen og Dr. J. R. Kenter var ogsaa blandt Talerne. Konferencen sluttede med et Messingspejde, hvor der blev holdt Foredrag af Pastorerne D. G. Sletten, G. P. Grunsky, R. Hansen og A. F. Elmquist.

I sidst modtagne Nr. af „Aars og Stjerne“ skriver Past. A. R. Westergaard om „den danske-amerikanske Mission“. Fra 1871 til 1893 gif det fremad, skriver han, „men saa vilde det ikke gaa længere paa den gamle Maade. Der kom Splid, sagde man“. „Sag vilde hellere sige, det var den aandelige Udflykningstankte, som trængte paa med Magt og ikke lod sig holde nede. Marken maatte deles, og den blev delt“. „Nu om Dage er der vist ingen af os, der af Selvsyn kender lidt til Forholdene, som vil mene, det havde været bedre, om Marken ikke var bleven delt. Vi skanner ikke

rettere, end at der haade er bleven pløjet dybere og især opdyret mere, end der vilde være bleven, om man havde holdt Marken samlet. Vi begræder ikke Udflykningen.“

Bibelen i Hjemmet.

Bladet „Chi. Rec. Ser.“ fortæller om, hvorledes man nylig i Chicago fejrede 300-Aars-Festen for Udgivelsen af „King James“ Bibel. Festen tog sin Begyndelse med dertil ordnede Gudstjenester, hvor man paapegede Bibelens Sædelære, dens Kraft, dens Skønhed, „Børgernes Bog“'s Inspiration, dens Råde til Visdom, til Mod og til Dyd.

Bladet bemærker videre, at disse Prædikener, der ikke var kundne til Prædikstolene, vilde blive fortalt i flere Dage og hæfte Interesse for Bibelen og Studiet af samme.

Men Bladet selv udtaler følgende: „Men det bedste Udslag af 300-Aars-Festen vilde være at hde et varende Bidrag til Løsning af Problemet om levende Brug af Bibelen i Hjemmet og Søndagskolen. Lærere skulde over den forbaavende Uvidenhed, der hersker angaaende Bibelen blandt vort Lands Ungdom, endog blandt „college graduates“. Her og der finder en Præst det nødvendigt at benytte et af Santsidens Stuepil eller Noveller ved Undervisningen i Søndagskolen i Stedet for Bibeluddrag eller Kapitler for at undgaa „tørre“ Retter og drage Børnens Opmærksomhed.

Det er denne Forestilling, at Bibelen er tør, fremmed, uanvendelig over for vore brændende, fængslende politiske Spørgsmaal, vore samfundelige Organisationer, vort Familienliv, Individets Rettigheder, Samfundets Arav, Stæbners Forhold til den menneskelige Villie, Livets Mening — der trænger til Modstand, til at tilbagevies. Bibelen var ikke tør for Milton og Shakespeare; den var ikke tør for Ruskin eller for Durken, agnostisk som han var. Den var ikke tør for Tolstoi. Den er ikke tør eller uanvendelig for dem, der i Sandhed elsker Moral og litterær Skønhed. Det giver Lærere og Forældre Hvile at dvæle ved denne Skønhed og Dyrkethed, denne evige Vitalitet (Livskraft) og Ungdom for den opvoksende Slægt. Stuepil og Noveller kan virke opdragende i kompetente Hænder, men hvorfor ikke paavise, hvad de største Problemer i Stuepil og Noveller, de dygtigste Afhandlinger og Mehteritker skulde Bibelen? Hvad vilde den angelfastikke Litteratur have været uden den? Det er nødvendigt at lade de unge give sig selv dette Spørgsmaal og lade dem besvare det alvorligt og med Fortsættelse.“

Der var for os noget saa tiltalende i denne Udtalelse af et verdensligt Blads Redaktion, at vi fik lyst til at meddele vore Læsere den. Nigtignot røber Artiklen Mangel paa Fortsættelse af Evangeliet, af Jesus som Frelser og Forsøner. Det er det skønne og den oplysende Sædelighed, der staar højest for Striebenten.

Men der er nævnt tre Ting, som vi ønsker nærmere at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa. Det første er den forbaavende Uvidenhed hos den amerikanske Ungdom angaaende Bibelen. Bel gøres der inden for vor lutheriske Kirke mere for Ungdommens Undervisning i Kristendommens Sandheder, end der gøres i de reformerte Samfund.

Men selve Bibelen læses alt for lidt, og vi skal se os vel for, om ikke det Udslag om den forbaavende Uvidenhed skal komme til at vaskes ogsaa paa vor Ungdom. Det passer allerede i altfor stor Udstrækning. Det andet, vi nærmere vilde pege paa, er det, der siges om den Forestilling, at Bibelen er tør og passer ikke ind i det praktiske Liv. Den Forestilling vil ogsaa snige sig ind iblandt os, og den bør kraftigt og praktisk modbevies. Og endelig var det Maaden at afhjælpe Manglerne paa.

Bibelen maa leve i Hjemmene; den bør bruges stadig eller daglig i Hjemmene.

Da vi ikke kan faa den indført til Brug i Kommune-Stolen, saa maa vi benytte enhver anden Lejlighed des bedre.

Og ligeaa maa vi for Alvor bruge den i Søndagskolen. Enhver Menighed burde have en god Bibelklasse i sin Søndagskole eller ogsaa i dennes Sted have fortalt Bibellæsning i Ungdomsmøder.

Vi maa ikke alene tale om Bibelen og prie den i høje Toner; den vil bruges, det er den bedste Pris, vi kan give den.

Læseglimt.

Det er en daarlig Regel, som ikke altid gælder.

Ekstremet mødes, naar Statten leger med sin Dale.

Man naar ikke det rette Maal ved at gaa paa den forkerte Vej.

Det er i Almindelighed raadeligt at staa stille og tage imod, hvad der kommer; — dog næppe om det er en Gødbud, der kommer.

Det er vanskeligt at tilfredsstille et vorantvorn, men endnu vanskeligere er det at berolige en anklagende Samvittighed.

Paarøner.

Jorden er en Gave, Et dejligt Urtebed, Fuld af Naturens Gave Af Liv og Indsigthed. Stolt monne den nu prange I milde Vinde løst. I Brydningsstid den lange Dens Skønhed ej gif tabt, Nej, gennem Aar de trange Den vundet har i Kraft.

„Jeg vælger mig April, I den det gamle falder, I den det ny jaar fæstet, Og alting bliver nyt.“

Jorden opvækker fra sin lange Vinterhvile. Solens livgivende Barm falder de spirende Kræfter frem af Jordens Skød. Luftens og det sorte Mulds uhyrlige Stætte forvandles til et Bæld af Rigdom og Skønhed. Frem vælber Skattene i Form af grøntippede Græsstraa, humlende Knopper og sødt duftende Blomster. Det ser saa graa og trøste Landskab illskædet Baarens, Ungdommens hvejgrønne Skud. Alt omskibes som rørt af en Tryllestaaf. Rikighed og Fylde springer frem. Døst fvinger sig mod Himlen fuglens jublende Kor, mens gemt under den vidtende Græstot sidder en liden Fuglenør og freder sig over den fuldente Ynde og Harmoni.

R. Nedergaard, Dana College.

Strejfls over Mormonismen.

Skrevet for „Danstereu“ af John Varren.

„Bifubens“ Redaktion, under Dato af 13. April, 1911, begriber ikke, hvorfor den danske Gelandt under Besøget i Salt Lake City forledes ikke søgte Foretræde for Mormontkirkens Præsidentklub, i hvilket dog en Daniker har Sæde. Man maa skrifte til at tro, at denne Erklæring ikke er ærligt ment. Det er umuligt andet, end at Mormonerne maa være klar over Grunden til, at Oven Nølte som Danmarks Repræsentant ikke tog noget officielt Genfyn til Mormontkirkens Præsidentklub, og Redaktionen kunde her have undgaaet at udtætte Mormontkirkens en berettiget Kritik. Denne Kirke har ledet Danke i Tusindvis bort fra de sande kirkehistoriske Idealer — ledet dem bort fra deres Fædres sande Kristendoms og ind paa gderst ilibrige Baner. Mormontkirkens har fordunklet Kristillike Billedet i disse Landenes Sjæl, og i Stedet for denne evige sande Profet, Overstepræst og Konge, har den givet dem en falsk Profet,

— et falsk, fjendigt og forjægtigt Menneske, ved Navn Joseph Smith og bildt dem ind, at han er den sidste store Fjelds Gusholdings Profet, under hvis Magt og Ledelse alle Tidens Gusholdninger skal fuldvædres. Mormontkirkens har bildt disse Stærer ind, at de Kristnes Bibel er utiltrækkelig og utilforladelig; og i Stedet for det aabenbarede og hellige Guds Ord, i hvis Evigheds Herrens Folk gennem Aarhundreder har vandret, har den givet disse vildledte en opdigtet Kæmpe, som Mormontkirkens ledende Mand falskelig foregiver at være Guds Ord og Amerikas „hellige“ Historie. Der er ingen i Utah, der er bedre bekendt med disse Tafta, end de Mand, der leder det danske Mormontblad i Utah. Disse desto mindre paraderer disse Mand en ufuldlig Uvidenhed, der er lige saa skamløs, som den er falsk.

Svorfor fremstille den danske Gelandt sig ikke for Mormontkirkens Præsidentklub? Ja, lad de danske Mormontledere selv svare; og vil de ikke, saa lad dem i hvert Fald skjule deres egen Skam. Mormontkirkens har gjort det danske Folk ubodelig Skade; nu mongler det kære, at den danske Regering skulde anerkende denne Kirkes Præsidentklub og kyske den Haand, der har prøvet paa at give den fristne Kirke i Danmark Dødsstødet!

Den lutheriske Kirke i Danmark er en af vore historiske Institutioner; den er vor højest aandelige Tro, fra hvilken vi aldrig maa skilles, derom vi skal betære vort aandelige Liv. I den har vi smagt Guds Gødhed og hørt hans frelsende og naadige Ord; i den har Herren artaget os som sine, og i den har vi set hans Herlighed. Den Mand eller Institution, som kræver denne Kirke, er ikke det danske Folks Ven, men dets bitre Fjende. — Dets Livsfjende. Man behøver ikke at omgaaes ret meget med Mormontkirkens Litteratur for at opdage denne Kirkes dødelige Gød til Kristendommen. Dette Had kommer især stærkt til Ord hos de Mormontforfattere, der har været Mormontkirkens filosofiske Røvere og Forbærere, — hos dem, der har været denne Kirkes ledende Mand. For at man ikke skal tænke, at dette er en løse, en ubevist Befindning, saa vil jeg i denne Forbindelse fremdrage lidt af Mormontkirkens autoriserede og offentliggjorte Vidnesbyrd.

I „Twine Authenticity of the Book of Mormon“, oversat paa Dansk med Titelen „Mormons Bog's guddommelige Troværdighed“, skriver Mormontapostelen Orson Pratt:

„De falske Kirker af det nærværende Aarhundrede følger den samme falske Sti (som Jøderne). Den nye Tid's forslagne Forbedrere, der gaa under Navn af pavelige og protestantiske Prædiker, har overtalt Millioner af deres Tilhængere til at forkaste det, der kaldes 10 Aabenbaring“. — Nr. 1, Side 10.

Da videre: „O, I Prædiker af den moderne Kristendom — I fjender af 10 Aabenbaring! Hvorledes kan I undfly Helvedes Forbømmelse! Hvor mange Millioner af gode og ærlige Folk har I ikke forført med eders listige Forslagene og løgnagtige Opfyleri“. — Nr. 1, Side 16.

Da videre: „De (Kirkerne) har bespottet Fædrens, Sønnens og den Selligs Mands Navn, ved at bruge det i deres Handlinger uden Autoritet. De har vanæret Kristi Navn, idet de har kaldt deres magtesløse, frafaldne, bejubede og mest vedersiggelige Kirke Kristi Kirke. Det hele rømerke, græske og protestantiske Præstefolk, fra Paven ned gennem alle Embeder, er lige saa blotet for Autoritet fra Gud, som Djævelen og hans Engle“. — Nr. 2, Side 19.

Da videre: „Selvedes Porte har haft og vil vedblive at have Overhaand over den katolske Skjægmoder og alle hendes protestantiske Østre“. — Nr. 3, Side 44.

Citatierne er taget fra den engelske Udgave af Orson Bratts Pamphlets.

Og Orson Bratts Dom over vore Fædres Kirke er Mormontkirkens Dom lige fra Begyndelsen af.

lerede i 1. Nephi Bog's 3. Kapitel i Mormons Bog og leder Joseph Smith Nephi udtale denne Dom. Det er altsaa ikke nogen ny Spekulation, som Orson Pratt er fremkommen med; det er Mormontkirkens oprindelige Forbømmelsesdom over Kristendommen, som den lærde Mormontapostel gentager.

I et andet Værk, „The Kingdom of God“, skriver Orson Pratt:

„Vor Tids pavelige og protestantiske Kirker er Bedragerer af den farlige Slags, under Kristendommens hellige Navn, selv om de udgør et stort Tal og er overordentlig populære. Deres listige og lærde Forbedrere har fordoblet deres Tilhængere i Millionvis, og fyldt Europa og Amerika med deres forberedelige Lærdomme“. — Nr. 5, Side 14.

Og saa venter Mormontkirkens, at en Mand, der inderligt elsker den af Mormonerne saa meget fordømte Kirke, skal fremstille sig for og anerkende Mormontkirkens øverste Præsidentklub, naar han som Danmarks Gelandt rejser igennem Utah og et Par Timer opholder sig i Salt Lake City.

Bølgeblint.

Var det uretfærdigt af de Hvide at tilrane sig Nødhedernes store, vidunderlige Land?

I en Forstand ser det galt ud, at et Folk af en vis Gudfærdighed maa vige Pladsen for en anden Race. Men det er Historiens Gang, det være saa for svigt ret eller vrangt. I Kartusinder har nu mangt og meget maattet læmpe sig efter den hvide Races Trang — det var jo en fjælf Umulighed, at der kunde staves endog blot Siddeplads (kunde man næsten sige) til Amerikas næsten 100 Millioner i vore Fædrelande; derfor maatte Indianerne pakke sammen, med eller mod sin Vilje. Tidligere var det andre „Kulører“, der var Trumf. Og den Dag er sikkert ikke saa meget fjern, da igen en anden Farve vil føre det store Ord. Dette kan umuligt afværges, hvis Udvallingen vedbliver i sit nuværende Spor. Den hvide Race taber stadig mere Lyften til Mangfoldiggørelse. Og fra en Side betragtet kan det da ogsaa heretligt hævdes, at der er Folk nok i Verden; det er ikke Mennesker, vor gamle Jord for Sjælligt mangler. Og hvad det til den hvide Race alene, vilde Aldens Befolkningsstal kunne holdes inden for Rimelighedens Grænser. Men her spiller andre Racer en Rolle, om hvilken man vist godt kan projeterer, af den i Løbet af saa Aarhundreder vil være en dominerende. Der er saaledes det indiske Europas Folk med den mørke Lød. Og der er fremfor alt Japans, men ogsaa Kinas, myndrende Myriader af Mennesker. Naar først den hvide Mands Øder om Politik og Krigskunst, samt Sundhedspleje, trænger grundigt til Bunds: de gule Samfunds bredere Dag — da er der nødt til at blive Leven i Verdenshistorien, blandt andet ogsaa af den Grund, at medens den hvide Folkemængde gaar tilbage eller staar stille, formerer de andre sig med rivende Hurtighed.

Naar der i fordums Dage forefaldt blodige Træfninger mellem de hvide og røde, var det ikke almindelig Sæd at vise Varmhjertighed paa nogen af Siderne. Men Indianerne havde for Skik, naar Sejren var paa deres Side, at levne een eller to, som de derpaa kæværdede med Mad og Drikke, hvorefter de sendte dem af Sted til deres egne, at disse af deres egen Mund kunde modtage Beretning om Kampens Udfald. Naar derimod de hvide fejrede — oh, well! de kunde nok selv fortælle — ogsaa de kunde nok selv fortælle om deres Bedrifter. For dette Tjemed anlaa de det uforuødent at spare nogen Indianer.

Brede fortæller baade Indsigt, Udby og Fremfyn. Det er Grunden til, at mangen en Diskussion afsløder saa mange Resultater, saa liden virkelig Nytte. Og ofte viser det sig, at en Diskussion først da tager fart, naar den forbindes med bitre, personlige Udfald. Ja, ja — bagvendte Verden!

Et af Omgangslevets ormstulne Steder er de falske Indbydelser. Træffer jeg i Ets en Befændt i Byen, anser han det paa en Maade for sin Bligt at sige: kom snart og besøg os. Og jeg kan jo ikke godt andet end gengælde Komplimentet. Han kommer ikke i Besøg hos mig og jeg ikke hos ham — til begges gensidige Tilfredshed. Træffer jeg derimod een, der virkelig sniffer mit Besøg, da lader Indbydelserne ikke: „Come and see us some day!“ — men simpelt og nøjagtigt: Kom over næste Søndag! Vi vil vente jer til Middagsmad. Samme Fremgangsmaade bruger jeg — og du og vi alle.

Og dernæst den falske Ros. Med saa stor Ret, som det kan siges: Vær dig selv! maa man dog ærligt tilstaa, at i mange Henseender er det omtrent umuligt altid at være sig selv, hvis man, notabene, vil undgaa at blive udbragt for en Vigtigpraos. — Det er saa nemt, og for Fredens Skyld saa nødvendigt, med diplomati! Snildhed at udtale sig anerkendende om Ting, Sager og Forhold, som man ærligt for sig selv vedtaar intet fortrinligt at kunne opdage hos. — Saa hellere tie stille? Ja, men som Menneskenes Samfund nu engang former sig, er der saa mangfoldige konventionelle Genfyn at tage, at det netop maa siges at være utrolig vanskeligt altid og alle Vegne at være sig selv: sige sin ærlige Mening om dette og hint, handle i jmaat og stort efter fuld Overbevisning. Det gælder i baade sociale, borgerlige og kirkelige Forhold. Men det er da godt, at i sit eget Sjæleliv, for sig selv og sin Gud, kan man fuldvædt være sig selv — og er man det ikke der, ser det for Alvor sort ud. — Ja, og dog vil Evighedens absolutte Sandhed vise sig at være, at det store Flertal leve i Mandens Falskhed, i sjælelig Røgn.

Løverne sender alle det amerikanske Udtryk, der bruges om et Menneske, der ligger for Døden: „Se is not expected to live“. Dette Udtryk kan have en smertende Vibeindring. Er Talen nemlig om en, hvem ingen har noget tilovers for, men som man helst saa lide af, gælder det jo ganske bogstaveligt, at hans Død er „expected“. Det er, som det hedder, saa undigt at følges ad for to, som, etc. Men det er i Sandhed ikke undigt for et Menneske, der mangler en Bøns Følgeskab, og som er sig bevidst at være alle i Vejen, og at ingen, ingen behøver sig det fjerneste om ham udover dette, at man „expecter“ hans snare Død. Utal og Uafnemmelighed er en gængse Mønt blandt os Mennesker. Og det kan tilvisse være haardt at mødes med den hos fremmede. Al, men hvor tilfødt sørgeligere at finde den hos sine egne, som maatte oven i Købet kstber en alt, hvad de er og har (menneskelig talt), noget, som lioet endda ikke saa sjælden byder Eksempler paa. Træffer disse Linier dine Øjne, med hvem dette er Tilfældet — til dig skriver jeg disse Ord: Skam dig, skam dig!

En Præst fortalte engang i et Foredrag paa Nørkops Højskole om en ældre Kvinde, som maatte holde Sengen nogle Dage, og som da sendte Bud til ham, at hun gerne vilde tages til Alers. Naa, han kom, men vilde jo saa dog først have lidt Rede paa, hvorfor hun begærede Naderen — om hun vilte Syndernes Tryk og snifede Krøst. Nej, sagde hun trostfuldigt, det havde hun ingen Grund til at klage over. Ja, hvad der da saa til Grund for Vegæringen? — „Jov, sagde hun, a tent, te de fu maatte hjælp lidt for æ Row.“ (Sluttes paa Side 8.)

En Præst fortalte engang i et Foredrag paa Nørkops Højskole om en ældre Kvinde, som maatte holde Sengen nogle Dage, og som da sendte Bud til ham, at hun gerne vilde tages til Alers. Naa, han kom, men vilde jo saa dog først have lidt Rede paa, hvorfor hun begærede Naderen — om hun vilte Syndernes Tryk og snifede Krøst. Nej, sagde hun trostfuldigt, det havde hun ingen Grund til at klage over. Ja, hvad der da saa til Grund for Vegæringen? — „Jov, sagde hun, a tent, te de fu maatte hjælp lidt for æ Row.“ (Sluttes paa Side 8.)

NY FARM BULLETIN over 1000 N. Y. Farms til Salg. Paalidelige Oplysninger faas hos J. MOLDENHAWER, Dept. Agriculture, 23 Park Row, NEW YORK